

**ΤΜΗΜΑ ΦΙΛΟΛΟΓΙΑΣ
ΤΟΜΕΑΣ ΓΛΩΣΣΟΛΟΓΙΑΣ
ΚΟΙΝΩΝΙΟΓΛΩΣΣΟΛΟΓΙΑ
Μ. ΚΑΚΡΙΑΗ**

Γλωσσική ποικιλότητα και γλωσσικές ποικιλίες

1. Γενικά: πραγματικές συνθήκες χρήσης της γλώσσας και ποικιλία/ετερογένεια
ρεπερτόριο ποικιλιών της γλωσσικής κοινότητας
ορισμός της έννοιας της *γλωσσικής ποικιλίας*
2. Διαστάσεις και είδη της γλωσσικής ποικιλότητας:
  - (α) Ενδοσυστηματική ποικιλότητα
    - (i) ± ελεύθερη: φωνητική
μορφολογική
λεξιλογική
συντακτική
υφολογική (λειτουργική προοπτική της πρότασης/εκφωνήματος)
    - (ii) [εξαρτημένη από το γλωσσικό περιβάλλον]
  - (β) εξωσυστηματική ποικιλότητα
    - (i) γεωγραφική ποικιλότητα: γλώσσες
(ανάλογα με τον χρήστη) διάλεκτοι
ιδιώματα
τοπική προφορά
    - (ii) κοινωνική ποικιλότητα
--ανάλογα με τον χρήστη: *κοινωνιόλεκτοι*
παράγοντες δημιουργίας: ηλικία
φύλο
φυλή
κοινωνική καταγωγή
μόρφωση
ιδεολογία
επάγγελμα/ασχολία
...
--ανάλογα με τη χρήση: *λειτουργικές ποικιλίες, επίπεδα ύψους, κειμενικά είδη*
παράγοντες δημιουργίας: το κανάλι (προφορικό/γραπτό)
το πλαίσιο (επίσημο ή όχι)
το θέμα της συζήτησης
ο στόχος της επικοινωνίας
η ταυτότητα του ακροατή
η σχέση ομιλητή-ακροατή
...
(iii) Ποικιλότητα λόγω συνύπαρξης/επαφής στον γεωγραφικό και κοινωνικό χώρο: διγλωσσία/πολυγλωσσία
μειονοτικές γλώσσες
κοινωνική διγλωσσία (*diglossia*)

εναλλαγή κωδίκων
γλωσσική μετακίνηση
γλωσσικός θάνατος
συρρίκνωση μη πρότυπων ποικιλιών
δημιουργία ειδικών ποικιλιών (*lingua franca, pidgin,...*)
    - (iv) Ιστορική ποικιλότητα (στη διάσταση του χρόνου)
3. Τα ιδιώματα των νέων
4. Η έννοια της *επικοινωνιακής ικανότητας*